

CLASSIFICACIÓ GENÈRICA: Material arqueològic
OBJECTE: Mosaic
MATERIAL / TÈCNICA: Mosaic opus tessellatum
TÍTOL / TEMA: Probablement Paris i Afrodita, amb sanefa geomètrica de cercles i franges
DATA / ÈPOCA: Segle III d.C
DIMENSIONS: mides màximes: 3,12cm x 2,39 cm
PROCEDÈNCIA: Vil·la romana de Can Pau Birol, Bell-lloc del Pla, Girona (Gironès)
LOCALITZACIÓ: Museu d'Arqueologia de Catalunya-Girona
NÚM. INVENTARI: MAC-Girona 1703
NÚM. DE REGISTRE DEL CRBMC: 12431
COORDINACIÓ: Ma Àngels Jorba (CRBMC) i Sílvia Llobet (ÀBAC SL)
RESTAURACIÓ: Ma Àngels Jorba (CRBMC) i Sílvia Llobet (ÀBAC SL), Mireia Sabaté, Laura Gómez, Lúdia Pérez i Laia Codina (Pràctiques UB i ESCRBC), Pol Camps i Nieves Marí (Becaris i col·laboradors CRBMC)
ANY/S DE LA RESTAURACIÓ: 2015 - 2016

Introducció

El Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya (CRBMC) retorna quatre quadrants del mosaic policrom corresponent a un dels mosaics de la vil·la romana de Can Pau Birol (Bell-lloc del Pla, Girona) al Museu d'Arqueologia de Catalunya-Girona, a la seu del monestir de Sant Pere de Galligants.

El motiu de la seva intervenció és l'exposició commemorativa dels 140 anys de la descoberta de la vil·la i del seu conjunt musiu. El record de la troballa, en forma d'exposició, ha donat ocasió a l'aixecament del mosaic i a fer-ne una restauració actualitzada, per tal posar-lo en valor, mostrar la policromia de les tesselles, que estaven ocultes sota una gruixuda capa de concrecions, adhesius i pols, i canviar-li el suport.

Descripció historicoartística

Durant el segle III, en el pla de Girona, prop del nucli històric, s'hi bastí una luxosa vil·la romana que gaudia d'unes excel·lents condicions.

L'any 1876, es van localitzar les restes de la vil·la, i van aparèixer nombrosos paviments musius. Amb diversa sort, coneixem el mosaic del circ, amb escenes de curses, cedit al Museu d'Història de Girona; l'emblema de Bel·lerofont amb la Quimera, exposat al Museu d'Arqueologia de Barcelona, i el mosaic de Paris i Afrodita, que s'exposa al Museu d'Arqueologia de Catalunya-Girona.

Tots aquest mosaics són policroms i de tesselles lleugerament petites, es van restaurar fa anys, i el de Paris i Afrodita en fa més de 40 que s'exposava.

El mosaic en qüestió consta d'una sanefa geomètrica de cercles i franges de tesselles de colors diversos, i junt a l'emblema o quadre central figuratiu, dóna forma a l'angle superior esquerre. Es creu que la parella de figures

representades a l'emblema podria tractar-se de Paris i Afrodita o Teseu i Ariadna, segons la interpretació.

Estat de conservació

El mosaic arriba al CRBMC dividit en quatre quadrants: tres de sanefa i l'emblema figuratiu. El seu estat de conservació era dolent: no hi havia despreniment de tessel·les, ja que estava compactat pel suport de ciment i la malla de ferro del revers, i per l'anvers estava molt enfosquit i brut, de manera que no es podia apreciar gairebé la rica gamma de colors del mosaic.

Intervenció de conservació–restauració

La intervenció s'ha fet en dues parts: a la primera, s'ha eliminat el suport de morter i la malla. S'ha engasat prèviament el mosaic per subjectar i mantenir les tessel·les al seu lloc, i amb eines tallants, elèctriques i manuals, i per capes, s'ha arribat fins a la base de les tessel·les. Aquesta operació s'ha fet en els quatre quadrants.

A la segona part, un cop alliberat el mosaic del suport, aquest s'ha preparat per posar-hi dues capes diferents de morter de calç i enmig una malla de fibra de vidre.

Un cop fet això, el pes ha minvat ostensiblement, i s'ha fet més manipulable. El nou morter s'ha deixat assecar el temps necessari per al seu enduriment, i el procediment ha continuat amb la neteja de les tessel·les per medis químics, així com de forma mecànica i manual.

Finalment, per al muntatge, s'han col·locat els quadrants a sobre d'un plafó rígid de fibra de vidre, resina epoxídica i alumini intern, per donar-li rigidesa. S'han rejuntat les tessel·les i s'ha fet un acabat estètic final amb morter de calç i àrids, per tapar el suport restant, donar rectitud a la forma i facilitar la seva exposició al museu.

Fotomuntatge amb el mosaic ja restaurat

Neteja final del revers, abans de posar-hi el nou morter

Retirada de la gasa

Prova de neteja

Prova de neteja

Neteja final amb sorrejat

Estratigrafia del muntatge del mosaic. De baix a dalt: panell de suport adhesiu (Hexlite®), àrid lleuger (Arlita®) i morter de calç

Rejuntat final de les tesselles